

Vergaderjaar 2021–2022

36 120 K

Wijziging van de begrotingsstaat van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) voor het jaar 2022 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVoorstel	2
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	3
1	Leeswijzer	3
2	Het beleid	4
2.1	Voorstel van wet	4
2.2	Belangrijkste begrotingswijzigingen	4
2.3	Ontvangsten- en uitgavenmutaties	6
2.4	Budgettaire gevolgen van beleid	8
3	Verdiepingsbijlage	21

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Artikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2022 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het van het Defensiematerieel-begrotingsfonds (K).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

DE MINISTER VAN DEFENSIE,

K.H. Ollongren

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De voorliggende eerste suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de ontwerpbegroting 2022 van hoofdstuk K van de begroting van het Rijk.

In deze eerste suppletoire begroting van het Defensiematerieelbegrotingsfonds zijn de besluiten van het kabinet uit de Voorjaarsnota verwerkt. Deze suppletoire wet dient dan ook in samenhang te worden gezien met de Voorjaarsnota. Als gevolg hiervan wordt het Defensiematerieelbegrotingsfonds (DMF) 2022 met € 602 miljoen verhoogd tot € 5,99 miljard.

In paragraaf 2.1 wordt de cijfermatige aansluiting ten opzichte van de ontwerpbegroting uiteengezet. Vervolgens worden in paragraaf 2.2 de belangrijkste begrotingswijzigingen op deze begroting van het Defensiematerieelbegrotingsfonds vermeld, waarna deze in paragraaf 2.3, overzicht ontvangsten- en uitgavenmutaties, worden toegelicht. Afsluitend is in paragraaf 2.4 per artikel een tabel opgenomen met daarin de budgettaire gevolgen van beleid en de uitgaven- en ontvangstenmutaties. Per artikel worden de mutaties groter dan of gelijk aan onderstaande staffel op het niveau van de financiële instrumenten (en eventueel artikelonderdeel) toegelicht.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

De toelichtingen op de uitgaven gelden ook voor de verplichtingen. Alleen indien sprake is van een groot verschil van de verplichtingenmutaties ten opzichte van de uitgavenmutaties wordt dit verschil apart toegelicht. Deze verschillen ontstaan bijvoorbeeld doordat verplichtingen zijn aangegaan die niet tot een uitgavenmutatie leiden of door regelingen waarvoor de verplichtingen dit jaar worden aangegaan terwijl de uitgaven pas volgend jaar (of in de jaren daarna) plaatsvinden.

De eerste suppletoire begroting geeft een totaaloverzicht van financiële afwijkingen ten opzichte van het DMF en wordt tegelijk met de Voorjaarsnota ingediend en uiterlijk 1 juni gepubliceerd. Gelijktijdig met het departementeel jaarverslag - aangeboden op Verantwoordingsdag - is de afwijkingsrapportage van het Defensie Projecten Overzicht (DPO) aangeboden aan de Kamer. Met het DPO geeft Defensie halfjaarlijks een integraal inzicht aan de Kamer in de lopende Defensie Materieel Proces (DMP) projecten, waarbij afwijkingen op product, tijd en / of geld van projecten gelijk aan of groter dan € 25 miljoen worden toegelicht.

2 Het beleid

2.1 Voorstel van wet

Met het onderhavige wetsvoorstel wordt voorgesteld de uitgavenbegroting 2022 van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) ten opzichte van de vastgestelde begroting met een bedrag van € 602,1 miljoen te verhogen en het ontvangstenbudget met € 912,5 miljoen te verhogen. Dit leidt voor het Defensiematerieelbegrotingsfonds tot een uitgavenbudget van € 5.989,2 miljoen en een ontvangstenbudget van € 6.299,6 miljoen. De begroting voor de in 2022 aan te gane verplichtingen stijgt met € 2.658,0 miljoen tot € 7.476,3 miljoen. De cijfermatige aansluiting ten opzichte van de ontwerp-begroting 2022 is als volgt:

Uitgaven (in duizend euro)	
Stand vastgestelde begroting 2022	€ 5.387.062
Wijzigingen 1 ^e suppletoire begroting 2022	€ 602.118
Stand begroting Defensie (K) in de voorjaarsnota 2022	€ 5.989.180

Ontvangsten (in duizend euro)	
Stand vastgestelde begroting 2022	€ 5.387.062
Wijzigingen 1 ^e suppletoire begroting 2022	€ 912.485
Stand begroting Defensie (K) in de voorjaarsnota 2022	€ 6.299.547

2.2 Belangrijkste begrotingswijzigingen

Coalitieakkoord 2021-2025

De krijgsmacht staat in dienst van Nederland om onze vrijheid, veiligheid en welvaart te beschermen. De diversiteit en complexiteit van dreigingen maakt duidelijk dat de krijgsmacht in uiteenlopende scenario's snel en daadkrachtig moet kunnen worden ingezet, vaak op meerdere plekken tegelijk, als onderdeel van internationale samenwerkingsverbanden en onder wisselende omstandigheden. We kunnen ons niet slechts op één bepaalde dreiging of één bepaald soort optreden richten. Door extra middelen beschikbaar te stellen kiest het kabinet voor het bouwen aan een toekomstbestendige krijgsmacht. Het kabinet investeert deze kabinetsperiode €10,7 miljard in onderhoud en intensivering van de defensie uitgaven en structureel trekt het kabinet €3 miljard uit.

Met de besluitvorming over de Voorjaarsnota 2022 heeft het kabinet besloten om aanvullend te investeren in Defensie. Het kabinet geeft hiermee invulling aan de motie Sjoerdsma c.s., waarin onder andere wordt verzocht om nog tijdens deze kabinetsperiode extra in Defensie te investeren. Het kabinet verhoogt de defensieuitgaven structureel met 2,2 miljard euro. Als onderdeel hiervan worden bestaande Rijksuitgaven voor 200 miljoen euro structureel als Defensie-uitgaven toegerekend aan de NAVO-norm, in aanvulling op de huidige toerekening. Met het aanvullend budget en de toerekening voldoet Nederland in 2024-2025 aan de NAVO-norm van 2%. Na 2025 zakt dit percentage terug tot onder de norm van 2%. De aanvullende investeringen worden verwerkt in de Defensiebegrotingen voor 2023, die op Prinsjesdag aankomende september worden gepresenteerd. Het aanvullend budget wordt samen het budget uit het coalitieakkoord verwerkt in de Defensienota.

We versterken onze krijgsmacht en verhogen de uitgaven richting de drie hoofdtaken en internationale verplichtingen. Hiermee wordt de basis van de krijgsmacht versterkt. Daarmee worden de gereedheid, inzetbaarheid en wendbaarheid zo snel mogelijk verhoogd. Concreet betekent dit een verdere versteviging van de bedrijfsvoering en versterking van de operationele ondersteuning van de gevechtseenheden, zoals:

- Ophoging van de inzetvoorraden;
- Versterking van de luchttransportcapaciteit;
- Versterking van de geneeskundige keten;
- Uitbreiding van vuursteuncapaciteiten;
- Uitbreiding van de capaciteiten voor intelligence, surveillance en reconnaissance (ISR);
- Verbeteren van de arbeidsvoorwaarden van het personeel. Daarnaast investeert Defensie in modern materieel (inclusief digitalisering, innovatie en benodigde nieuwe capaciteiten).

Naast het fundament wordt de gevechtskracht versterkt. De nadruk hierbij ligt op het multidomein optreden: het gezamenlijk bereiken van effecten. Zo wordt de geïntegreerde lucht- en raketverdediging versterkt, met uitbreiding van de grondgebonden luchtverdediging en het aantal jacht-vliegtuigen, evenals aanschaf van langeafstand- en precisiewapens, die ook vanaf fregatten en onderzeeboten kunnen worden ingezet. Om snel te kunnen reageren op crisissituaties, worden de special operations forces van de marine en landmacht versterkt met ondersteunende eenheden en middelen, zoals speciale helikopters. Bovendien breidt Defensie capaciteiten uit die een bijdrage leveren aan de nationale veiligheid, waaronder de bescherming van vitale infrastructuur en processen.

De middelen vanuit het Coalitieakkoord worden met deze suppletoire begroting vanuit de Aanvullende Post (AP) overgemaakt naar de Defensiebegroting. Uitzondering hierop zijn de middelen voor vastgoed. Deze middelen zullen volgen na nadere uitwerking van de planning in de komende periode. Ook blijft een deel (€ 165 miljoen) van de middelen voor arbeidsvoorwaarden staan op de AP en schuift door van 2022 naar 2023.

De toelichting voor de jaren 2023 en verder op de middelen die defensie uit het CA ontvangt volgt eerst in de komende defensienota en daarna in de ontwerpbegroting 2023. De middelen die reeds in 2022 aan de begroting worden toegevoegd worden in deze suppletoire begroting reeds toegelicht. Dit betreft voor het CA voornamelijk het geld dat defensie ontvangt voor het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden. De toelichting in deze suppletoire begroting is enkel op 2022 gericht.

Andere belangrijke begrotingswijzigingen

Naast de toevoeging vanuit het Coalitieakkoord wordt met deze eerste suppletoire begroting de prijsbijstelling en de eindejaarsmarge ter hoogte van respectievelijk € 104,9 en € 577,4 miljoen aan de begroting toegevoegd. De prijsbijstelling is reeds met deze suppletoire begroting verdeeld over de prijsgevoelige onderdelen van het DMF. Daarnaast wordt in deze suppletoire begroting het actualiseren van het Defensie Lifecycle Plan verwerkt. Met deze actualisatie zijn de projecten op basis van de meest actuele ramingen in het juiste kasritme gezet.

2.3 Ontvangsten- en uitgavenmutaties

Belangrijkste suppletoire mutaties 2022 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
Toelichting	Omschrijving	Artikelen	Totaal
	Begroting 2022 (incl. NvW, ISB, moties en amendementen)		5.387.062
	Belangrijkste suppletoire mutaties		
1	Prijsbijstelling DMF	1,2,3,4,5,6,7,8	265.086
2	Eindejaarsmarge DMF	1,2,3,4,5,6	577.406
3	Kasschuif IT	6	– 169.000
4	Kasschuif vastgoed	5	– 80.000
5	Kasschuif n.a.v. meerjarig munitieplan voor opleiding en training	1	– 61.369
6	Valuta	1	51.452
7	Interdepartementale budgetoverhevelingen	1,2,3,4,6,7,8	– 1.451
	Overige mutaties		18.543
	Stand 1e suppletoire begroting 2022		5.989.180

Toelichting belangrijkste mutaties

1. Prijsbijstelling DMF

De prijsbijstelling tranche 2022 voor het DMF van € 165,1 miljoen is toegevoegd aan de Defensiebegroting, waarna de toewijzing naar de diverse artikelen van het DMF heeft plaatsgevonden.

2. Eindejaarsmarge DMF

Dit betreft de toevoeging van de eindejaarsmarge 2021 van € 166,5 miljoen aan het DMF.

3. Kasschuif IT

Dit betreft een kasschuif voor investeringen in IT. Met deze kasschuif worden middelen vanuit 2022 naar latere jaren geschoven waardoor het kasritme in lijn gebracht wordt met de verwachte uitgaven.

4. Kasschuif vastgoed

Dit betreft een kasschuif voor investeringen in vastgoed. Met deze kasschuif worden middelen vanuit 2022 naar latere jaren geschoven waardoor het kasritme in lijn gebracht wordt met de verwachte uitgaven. Dit heeft geen betrekking op de middelen uit het Coalitieakkoord.

5. Kasschuif n.a.v. meerjarig munitieplan voor opleiding en training

Dit betreft o.a. een kasschuif ten behoeve van de aanschaf van munitie. De middelen worden vanuit 2022 en vanuit de jaren 2027 en 2028 naar de jaren 2023 t/m 2026 geschoven. Deze aanschaf staat los van de aanschaf van munitie waarvoor de eerste incidentele suppletoire begroting is ingediend (kamerstuk 36 092)

6. Valuta

Jaarlijks worden op basis van het CEP de effecten van de wisselkoersmutaties verwerkt op de begroting van Defensie. De meevaller die op basis van het CEP optreedt, komt ten gunste van het rijksbrede saldo.

7. Interdepartementale budgetoverhevelingen

Een aantal ministeries heeft budget overgeheveld naar Defensie voor het uitvoeren van activiteiten. Een deel daarvan is toegevoegd aan DMF. Het betreft onder meer € 4,4 miljoen van Buitenlandse Zaken ten behoeve van bescherming van diplomaten en ambassades door de BSB. Daarnaast is er vanuit het DMF € 6,0 miljoen bokgedragem aam I&W ten behoeve van het SAR contract voor de tweede helft 2022.

Per saldo daalt de begroting van het DMF als gevolg van de interdepartementale budgetoverhevelingen met € 1,5 miljoen.

2.4 Budgettaire gevolgen van beleid

Beleidsartikel 1 Defensiebreed Materieel

Artikel 1 Defensiebreed Materieel (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbegroting 2022 (1)	Mutaties via NvW, begroting ISB, moties en amendementen (2)	Mutaties 2022 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^o suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Stand 1 ^o begroting (5)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	922.760	59.100	981.860	305.795	1.287.655	10.747	204.686	511.582	436.831
Uitgaven	983.034	0	983.034	240.429	1.223.463	288.872	522.750	568.652	502.371
waarvan juridisch verplicht	65,7%				77,3%				
Vererving									
Opdrachten	791.035	0	791.035	232.111	1.023.146	366.294	471.524	722.066	582.545
Vererving: voorbereidingsfase	52.116	0	52.116	- 7.350	44.766	209.199	437.018	614.121	662.897
Vererving: onderzoeksfase	0	0	0	3.185	3.185	0	- 14.010	- 70.232	- 93.679
Vererving: realisatie	738.919	0	738.919	236.276	975.195	157.095	48.516	178.177	13.327
Instandhouding									
Opdrachten	399.167	0	399.167	- 59.523	339.644	1.834	38.456	68.506	27.326
Instandhouding Materieel	399.167	0	399.167	- 59.523	339.644	1.834	38.456	68.506	27.326
Kennis en Innovatie									
Bekostiging	32.794	0	32.794	4.593	37.387	65.998	74.998	83.498	84.998
Bijdrage grote onderzoeksfaciliteiten	2.521	0	2.521	- 757	1.764	30.998	39.998	48.498	49.998
Technologieontwikkeling	23.716	0	23.716	- 5.201	18.515	15.000	15.000	15.000	15.000
Kennisgebruik	3.072	0	3.072	6.775	9.847	-	-	-	-
Kort Cyclische Innovatie	3.485	0	3.485	3.776	7.261	20.000	20.000	20.000	20.000
Onzekerheidsreservering	3.735	0	3.735	19.348	23.083	- 400	0	0	400
Over-/ onderprogrammering	- 243.697	0	- 243.697	43.900	- 199.797	- 144.854	- 62.228	- 305.418	- 192.898
Ontvangsten	62.198	0	62.198	19.748	81.946	480	480	480	480
Overige ontvangsten materieel	62.198	0	62.198	19.748	81.946	480	480	480	480

Voor dit artikel worden mutaties met een grootte van € 5,0 miljoen of meer toegelicht.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor Defensiebreed materieel zijn met € 305,8 miljoen naar boven bijgesteld. Dit is een gevolg van het actualiseren van het Defensie Lifecycle Plan. Dit is bijvoorbeeld gebeurd bij het project Verbeterd Operationeel Soldaat Systeem (VOSS) voor een bedrag van € 21,9 miljoen. Verder is in 2022 een meerjarig munitieplan opgeleverd waarmee het extra budget meerjarig, rekening houdend met besteltermijnen en levertijden, in de begroting wordt opgenomen. Aanvullend op de incidentele suppletoire begroting (kamerstuk 36 092) is het verplichtingenbudget voor munitie daardoor in 2022 met € 96,4 miljoen verhoogd.

Toelichting op de uitgaven

Verwerving: voorbereidingsfase

De voorbereidingsfase van Defensiebreed materieel is met € 7,4 miljoen naar beneden bijgesteld na herschikkingen in het Defensie Lifecycle Plan.

Verwerving: realisatie

De realisatiefase van Defensiebreed materieel is met € 236,3 miljoen naar boven bijgesteld. Dit is enerzijds een gevolg van het administratief verwerken van over- en onderrealisatie uit 2021. Anderzijds is dit een gevolg van het verwerken van herfaseringen uit het Defensie Lifecycle Plan waarmee alle projecten weer in het juiste kasritme zijn gezet. Het betreft hier onder andere de projecten «Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen (DVOW)» (+ € 15,4 miljoen), «Verbeterd Operationele Soldaat Systeem (VOSS)» (+ € 16,3 miljoen) en «BKI Conventionele Munitie» (+ € 22,7 miljoen), die als gevolg van COVID-19 afgelopen jaar veel last hebben gehad van vertraagde leveringen en betalingen. Het project "Defensie Beveiliging- en Bewakingssysteem» (+€ 33,5 miljoen) heeft in 2021 vertraging opgelopen in de verdere ontwikkeling waardoor vervolgstappen nog niet gezet konden worden. Verder betreft het «DOSCO Transport» (+ € 21,6 miljoen), «Verwerving HV-brillen» (+ € 16,2 miljoen), «MILSATCOM» (+ € 11,1 miljoen), «Counter Unmanned Aerial Systems (UAS)» (+ € 24,7 miljoen), en een aantal projecten waarvan de afwijking kleiner is dan € 10,0 miljoen.

Verder is het budget in 2022 met € 26,5 miljoen opgehoogd. Dit mede als gevolg van de uitwerking van motie Hermans (€ 9,0 miljoen). Daarnaast hebben de afgelopen twee jaar meerdere kleinere investeringen vertraging opgelopen, mede als gevolg van corona. Deze investeringen zijn doorgeschoven naar 2022 (€ 17,5 miljoen).

Instandhouding Materieel

Het budget voor de instandhouding van Defensiebreed materieel is met € 59,5 miljoen verlaagd. Bij NvW is o.a. structureel € 60 miljoen toegevoegd aan het munitiebudget om de geoefendheid te vergroten. In 2022 is er een meerjarig munitieplan opgeleverd waarmee dit extra budget meerjarig, rekening houdend met besteltermijnen en levertijden, in de begroting wordt opgenomen. Dit bedrag wordt daarop zodanig aangepast dat de geraamde uitgaven die volgen uit het meerjarig munitieplan aansluiten bij het budget. Als gevolg hiervan is in 2022 het munitiebudget verlaagd met een bedrag van € 61,4 miljoen. Dit komt in latere jaren beschikbaar.

Onzekerheidsreservering

De onzekerheidsreservering is bedoeld om meerkosten te dekken voor onzekerheden die buiten de invloedssfeer van defensie liggen. Voor materieel is de onzekerheidsreservering bedoeld voor het dekken van risico's bij internationale samenwerking, wanneer een reële kans bestaat dat de situatie leidt tot extra kosten. Periodiek wordt gekeken of daadwerkelijk gebruik gemaakt moet worden van deze reservering. In 2021 bleek er minder budget nodig te zijn waardoor de onderrealisatie uit dat jaar is doorgeboekt naar 2022. Meerjarig zal het budget herfaseerd worden bij de ontwerpbegroting 2023.

Over- en onderprogrammering

Als gevolg van diverse aanpassingen in de budgetten van de Defensiebrede projecten die binnen dit artikel hebben plaatsgevonden, is de overprogrammering op Defensiebreed materieel met € 43,9 miljoen verlaagd. In 2021 bleek er minder budget nodig te zijn waardoor de onderrealisatie uit dat jaar is doorgeboekt naar 2022. Meerjarig zal het budget hergefaseerd worden bij de ontwerpbegroting 2023.

Toelichting op de ontvangsten

De ontvangsten stijgen met € 19,7 miljoen. Dit is een gevolg van het administratief verwerken van de niet gerealiseerde ontvangsten in 2021. De begroting wordt opgesteld aan de hand van diverse verwachte ontvangsten. Het toegevoegde budget bestaat uit meerdere kleine ontvangsafwijkingen. Hierbij gaat het om vertraagde ontvangsten maar ook lagere of hogere ontvangsten ten opzichte van de geprognostiseerde bedragen. Aan het einde van het jaar wordt de begroting bijgesteld aan de hand van de laatste inzichten en gerealiseerde cijfers.

Beleidsartikel 2 Maritiem Materieel

Artikel 2 Maritiem Materieel (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- groting 2022 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende- menten (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	439.731	40.000	479.731	447.053	926.784	3.581.137	115.850	244.510	791.789
Uitgaven	576.381	40.000	616.381	155.343	771.724	5.065	54.445	47.674	351.452
waarvan juridisch verplicht	65,1%				79,3%				
Verwerving									
Opdrachten	621.452	0	621.452	138.762	760.214	73.011	104.812	180.399	316.374
Verwerving: voorbereidingsfase	45.611	0	45.611	- 18.971	26.640	19.965	13.136	35.187	341.166
Verwerving: onderzoeksfase	68701	0	68.701	- 6.360	62.341	40.536	79.897	104.967	- 81.994
Verwerving: realisatie	507.140	0	507.140	164.093	671.233	12.510	11.779	40.245	57.202
Instandhouding									
Opdrachten	138.525	40.000	178.525	43.353	221.878	506	10.638	24.659	37.591
Instandhouding Materieel	138.525	40.000	178.525	43.353	221.878	506	10.638	24.659	37.591
Over-/ onderprogrammering	- 183.596	0	- 183.596	- 26.772	- 210.368	- 68.452	- 61.005	- 157.384	- 2.513
Ontvangsten	9.684	0	9.684	11.816	21.500	0	0	0	0
Overige ontvangsten materieel	9.684	0	9.684	11.816	21.500	0	0	0	0

Voor dit artikel worden mutaties met een grootte van € 5,0 miljoen of meer toegelicht.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor maritiem materieel zijn met € 447,1 miljoen naar boven bijgesteld. Dit is een gevolg van het actualiseren van het Defensie Lifecycle Plan aan de hand van de over- en onderrealisatie in 2021. Dit is o.a. gebeurd bij het project Vervanging Onderzeeboten (Commerciële vertrouwelijk) waarbij € 100,0 – € 250,0 miljoen vanuit 2021 aan het budget van 2022 is toegevoegd door vertragingen in het proces. Het gros van de verplichtingen voor de onderzeeboot zal pas in 2023 of later worden aangegaan. Daarnaast zijn bij het project Vervanging maritiem Surface-to surface missile (€ 159,2 miljoen) en het project Vervanging mijnenbestrijdingscapaciteit (€ -64,9 miljoen) ook de faseringen bijgesteld.

Toelichting op de uitgaven

Verwerving: voorbereidingsfase

De onderzoeksfase van maritiem materieel is met € 19,0 miljoen verlaagd. Dit is onder andere te verklaren door een herfasering van de kasreeksen van de projecten Beach Armoured Recovery Vehicle (BARV) en Future Littoral All Terrain Mobility Band Vagn (FLATM BV).

Verwerving: onderzoeksfase

De realisatie van de uitgaven voor verwerving in onderzoek van Defensie-breed materieel is € 6,4 miljoen lager dan begroot in de ontwerpbegroting. Een belangrijke oorzaak hiervoor is het vertragen van de planning van de onderzeeboten. Over de voortgang van de Vervanging van de onderzeeboten is de Tweede Kamer op 27 oktober 2021 met de brief X-34 225 nr. 34 geïnformeerd. Het resterende deel zijn relatief kleine afwijkingen bij diverse projecten.

Verwerving: realisatiefase

De realisatiefase van maritiem materieel is met € 164,1 miljoen verhoogd. Dit is enerzijds een gevolg van het administratief verwerken van over- en onderrealisatie uit 2021 (€ 43,8 miljoen). Anderzijds is dit een gevolg van het verwerken van herfaseringen uit het Defensie Lifecycle Plan. Het betreft hier onder andere het project «Combat Support Ship (CSS)» (+ € 25,0 miljoen) dat bijgesteld moest worden door een in 2021 geconstateerde afwijking in de fasering en hoogtes van (deel)betalingen tussen Defensie en Damen Schelde Naval Shipbuilding. Bij het project «Instandhouding Luchtverdediging en Commando Fregatten (LCF)» (+ € 14,3 miljoen) is de herfasering het gevolg van het instandhoudingsprogramma dat van 2021 is doorgeschoven naar dit jaar. Tot slot betreft het ook het project «Mid Life Update Zr.Ms. Johan de Witt (+19,8 miljoen)» en een groot aantal projecten waarvan de afwijking kleiner dan € 10 miljoen is.

Instandhouding

Het budget voor de instandhouding van materieel is per saldo gestegen met € 43,4 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt door een onderrealisatie op het betreffende budget in 2021, wat toegevoegd is aan het budget voor 2022 (€ 33,9 miljoen). Daarnaast is er voor € 9,1 miljoen aan prijsbijstelling aan het budget toegevoegd.

Over- en onderprogrammering

Als gevolg van alle aanpassingen die binnen dit artikel hebben plaatsgevonden, is de overprogrammering op maritiem materieel met € 26,8 miljoen verhoogd. In 2021 bleek er minder budget nodig te zijn waardoor de onderrealisatie uit dat jaar is doorgeboekt naar 2022. Meerjarig zal het budget herfaseerd worden bij de ontwerpbegroting 2023.

Toelichting op de ontvangsten

Het ontvangstenbudget is met € 12 miljoen naar boven bijgesteld in verband met verwachte extra incidentele ontvangsten. Een groot deel hiervan komt voort uit werkzaamheden aan de Portugese M-fregatten.

Beleidsartikel 3 Land Materieel

Artikel 3 Land Materieel (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- groting 2022 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende- menten (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	546.506	332.600	879.106	296.529	1.175.635	239.549	197.497	235.101	145.244
Uitgaven	666.136	48.800	714.936	76.796	791.732	80.933	325.873	436.797	402.650
waarvan juridisch verplicht	55,8%				79,6%				
Verwerving									
Opdrachten	587.824	8.800	596.624	21.240	617.864	112.206	262.925	411.193	450.036
Verwerving: voorbereidingsfase	5.689	0	5.689	2.344	8.033	41.117	189.331	367.470	407.420
Verwerving: onderzoeksfase	11.052	0	11.052	- 4.300	6.752	- 11.700	0	- 20.758	- 23.268
Verwerving: realisatie	571.083	8.800	579.883	23.196	603.079	82.789	73.594	64.481	65.884
Instandhouding									
Opdrachten	251.974	40.000	291.974	56.350	348.324	33.441	52.681	73.534	74.669
Instandhouding Materieel	251.974	40.000	291.974	56.350	348.324	33.441	52.681	73.534	74.669
Over-/ onderprogrammering	- 173.662	0	- 173.662	- 794	- 174.456	- 64.714	10.267	- 47.930	- 122.055
Ontvangsten	2.500	0	2.500	0	2.500	0	0	0	0
Overige ontvangsten materieel	2.500	0	2.500	0	2.500	0	0	0	0

Voor dit artikel worden mutaties met een grootte van € 5,0 miljoen of meer toegelicht.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor land materieel zijn met € 296,5 miljoen naar boven bijgesteld. Dit is een gevolg van het actualiseren van het Defensie Lifecycle Plan. Wijzigingen zijn o.a. opgetreden bij de volgende projecten: Midlife update voor het wapensysteem Infanterie Gevechtsvoertuig CV90 (€ 139,1 miljoen), Midlife Update Fennek (€ 46,3 miljoen) , Vervanging Vouwbrug (€ 45,5 miljoen) en Vervanging CBRN capaciteit (€ 25,2 miljoen).

Toelichting op de uitgaven

Verwerving: realisatiefase

Het budget voor de verwerving realisatiefase is per saldo met € 23,2 miljoen naar boven bijgesteld. Dit is voornamelijk te verklaren door de toevoeging van niet gerealiseerd budget 2021 (€ 22,4 miljoen) aan het budget KMar investeringen bandbreedte 2022.

Instandhouding Materieel

Het budget voor de instandhouding van materieel is per saldo gestegen met € 56,4 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt door een onderrealisatie op het betreffende budget in 2021, wat toegevoegd is aan het budget voor 2022 (€ 22,5 miljoen) en er is voor € 13,9 miljoen aan prijsbijstelling aan het budget toegevoegd. Daarnaast wordt het budget bijgesteld met € 30 miljoen. Dit heeft te maken met de defensiebrede herverdeling van

de Motie Hermans Middelen o.b.v. uitgewerkte bestedingsplannen. Tevens heeft er in dit kader een bijstelling plaatsgevonden ten gunste van de MATLOG-keten problematiek.

Beleidsartikel 4 Lucht Materieel

Artikel 4 Lucht Materieel (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- groting 2022 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende- menten (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	636.913	146.400	783.313	891.845	1.675.158	- 185.201	277.942	392.846	267.689
Uitgaven	1.196.398	40.000	1.236.398	- 26.315	1.210.083	255.991	349.671	389.150	288.914
waarvan juridisch verplicht	82,7%				160,7%				
Verwerving									
Opdrachten	1.359.903	-	1.359.903	174.726	1.534.629	243.537	420.002	504.490	373.706
Verwerving: voorbereidingsfase	13.117	-	13.117	- 7.313	5.804	209.155	217.272	329.243	275.023
Verwerving: realisatie	1.346.786	-	1.346.786	182.039	1.528.825	34.382	202.730	175.247	98.683
Instandhouding									
Opdrachten	238.253	40.000	278.253	- 15.223	263.030	15.915	32.451	27.301	24.004
Instandhouding Materieel	238.253	40.000	278.253	- 15.223	263.030	15.915	32.451	27.301	24.004
Over-/ onderprogrammering	- 401.758	-	- 401.758	- 185.818	- 587.576	- 3.461	- 102.782	- 142.641	- 108.796
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overige ontvangsten materieel	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Voor dit artikel worden mutaties met een grootte van € 10,0 miljoen of meer toegelicht.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor lucht materieel zijn met € 891,8 miljoen naar boven bijgesteld. Dit is een gevolg van het actualiseren van het Defensie Lifecycle Plan. Wijzigingen zijn o.a. opgetreden bij de projecten Verwerving F-35 (€ 792,1 miljoen) en Chinook Vervanging en Modernisering (€ 139,8 miljoen).

Toelichting op de uitgaven

Verwerving: Realisatiefase

De realisatiefase van lucht materieel is met € 182,0 miljoen verhoogd. Dit is enerzijds een gevolg van het administratief verwerken van over- en onderrealisatie uit 2021. Anderzijds is dit een gevolg van het verwerken van herfaseringen uit het Defensie Lifecycle Plan. Het betreft hier onder andere het project «Apache Remanufacture» (+ € 55,0 miljoen), door vertragingen in 2021 als gevolg van de COVID-19 problematiek, «Instandhouding F-16 Vliegveiligheid en luchtwaardigheid» (+11,8), «Continuatie VIP Transport Defensie (Commerciële vertrouwelijk)» (+10 – 100 miljoen) en meerdere projecten waarvan de afwijking kleiner dan € 10 miljoen is.

Instandhouding materieel

Het budget voor de instandhouding van materieel is per saldo gedaald met € 15,2 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt door een negatieve bijstelling van € 20 miljoen als gevolg van een defensiebrede herverdeling

van de Motie Hermans middelen o.b.v. uitgewerkte bestedingsplannen. Daarnaast wordt dit veroorzaakt door een ontvlechting uit het budget van de luchtmacht van het overtollige KDC-10 budget ten behoeve van de *Multi-Role Tanker and Transport Aircraft* (MRTT) Multinationale Unit (MMU) (€ 15,6 miljoen) en er is een tekort op vliegeropleidingen F-16 in 2021 opgelost vanuit de verminderde behoefte op instandhouding F-16 (€ 9,7 miljoen). Daarnaast zijn er enkele toevoegingen aan het budget voor de instandhouding van materieel gedaan: prijsbijstelling 2022 (€ 13,4 miljoen), onderrealisatie op MQ-9 budget in 2021 (€ 7,3 miljoen), compensatie voor de verbeterde koers van de Amerikaanse dollar (€ 5,8 miljoen) en de onderrealisatie op het budget voor instandhouding van materieel in 2021 (€ 2,1 miljoen).

Over-/ onderprogrammering

Als gevolg van alle aanpassingen die binnen dit artikel hebben plaatsgevonden, is de overprogrammering op lucht materieel met € 185,8 miljoen verhoogd. In 2021 bleek er minder budget nodig te zijn waardoor de onderrealisatie uit dat jaar is doorgeboekt naar 2022. Meerjarig zal het budget herfaseerd worden bij de ontwerpbegroting 2023.

Beleidsartikel 5 Infrastructuur en Vastgoed

Artikel 5 Infrastructuur en Vastgoed (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- groting 2022 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende- menten (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	812.035	97.900	909.935	49.803	959.738	330.249	453.526	400.794	242.202
Uitgaven	851.402	97.900	949.302	- 52.119	897.183	94.853	159.889	179.238	112.284
waarvan juridisch verplicht	18,8%				93,4%				
Verwerving									
Opdrachten	576.337	18.400	594.737	7.115	601.852	174.289	200.445	171.435	99.592
Verwerving: voorbereidingsfase	208.478	18.400	226.878	- 125.018	101.860	71.840	76.369	62.059	33.311
Verwerving: realisatie	367.859	-	367.859	132.133	499.992	102.449	124.076	109.376	66.281
Instandhouding									
Opdrachten	401.083	79.500	480.583	- 17.778	462.805	- 12.776	23.443	21.164	21.023
Instandhouding Infrastructuur	401.083	79.500	480.583	- 17.778	462.805	- 12.776	23.443	21.164	21.023
Over-/ onderprogrammering	- 126.018	-	- 126.018	- 41.456	- 167.474	- 66.660	- 63.999	- 13.361	- 8.331
Ontvangsten	25.599	-	25.599	341	25.940	341	341	341	341
Overige ontvangsten infrastructuur	25.599	-	25.599	341	25.940	341	341	341	341

Voor dit artikel worden mutaties met een grootte van € 5,0 miljoen of meer toegelicht.

Toelichting op de verplichtingen

Het verplichtingenbudget is met € 49,8 miljoen gestegen met name als gevolg van de uitdeling van de prijsbijstelling (€ 19,5 miljoen).

Toelichting op de uitgaven

Verwerving: voorbereidingsfase

Het budget in de voorbereidingsfase daalt met € 125,0 miljoen. Het betreft projecten waarvan het budget van de voorbereidingsfase naar de realisatiefase schuiven, waaronder Legering Defensiebreed (€ 60,9 miljoen), Renovatie hoofdbaan Woensdrecht (€ 9,1 miljoen), reductie vastgoed footprint (€ 6,4 miljoen), EMVO Woensdrecht (€ 5,8 miljoen) en diverse kleinere projecten. Daarnaast vervalt een eerdere reservering van € 18,3 miljoen voor kostenkengetallen doordat de hogere kostenkengetallen in de projectbudgetten zijn verwerkt. Verder is er € 5,9 miljoen overgeheveld naar het artikel Defensiebreed Materieel voor aankoop van nul-emissie voertuigen.

Verwerving: realisatiefase

Het budget in de realisatiefase is met € 132,1 miljoen toegenomen. Het betreft projecten waarvan het budget van de voorbereidingsfase naar de realisatiefase schuiven, zoals hierboven bij de voorbereidingsfase

genoemd. Daarnaast is de realisatie van een aantal projecten vanuit 2021 naar 2022 verschoven, waaronder de projecten aanpassen vastgoed als gevolg van wijziging van regelgeving (€ 16,1 miljoen), bouwtechnische verbeteringen ten behoeve van de brandveiligheid (€ 11 miljoen), *NATO Communications and Information Agency* (NCIA) (€ 5,7 miljoen) en diverse kleinere projecten.

Instandhouding Infrastructuur

Het budget voor de instandhouding van het vastgoed is met € 17,8 miljoen gedaald. Dit wordt met name veroorzaakt door een herschikking van budget van instandhouding naar het programma Verbetering Defensiebrede legering fase 2 ten behoeve van het verminderen van het achterstallig onderhoud (€ 42 miljoen). Daarnaast is prijsbijstelling aan het instandhoudingsbudget toegevoegd (€ 19,5 miljoen).

Over-/ onderprogrammering

Als gevolg van de aanpassingen die binnen dit artikel hebben plaatsgevonden, waaronder een kasschuif naar 2024 en 2025 (€ 80 miljoen), is de overprogrammering op Infrastructuur en Vastgoed met € 41,5 miljoen verhoogd.

Beleidsartikel 6 IT

Artikel 6 IT (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- groting 2022 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende- menten (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	689.361	95.000	784.361	493.246	1.277.607	422.944	996.403	716.287	505.499
Uitgaven	792.011	95.000	887.011	34.259	921.270	231.246	755.774	518.675	373.335
waarvan juridisch verplicht	39,7%				72,4%				
Verwerving									
Opdrachten	773.237	–	773.237	178.135	951.372	445.727	536.890	550.738	532.418
Verwerving: voorbereidingsfase	425.475	–	425.475	– 12.981	412.494	404.961	486.884	515.566	531.320
Verwerving: realisatie	347.762	–	347.762	191.116	538.878	40.766	50.006	35.172	1.098
Instandhouding									
Opdrachten	303.866	95.000	398.866	– 30.315	368.551	– 28.277	29.274	61.561	85.863
Instandhouding IT	303.866	95.000	398.866	– 30.315	368.551	– 28.277	29.274	61.561	85.863
Onzekerheidsreservering									
	0								
Over-/ onderprogrammering	– 285.092	–	– 285.092	– 113.561	– 398.653	– 186.204	189.610	– 93.624	– 244.946
Ontvangsten	16.769	–	16.769	0	16.769	0	0	0	0
Overige ontvangsten infrastructuur	16.769	–	16.769	0	16.769	0	0	0	0

Voor dit artikel worden mutaties met een grootte van € 5,0 miljoen of meer toegelicht.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor IT zijn met € 493,3 miljoen naar boven bijgesteld. Dit is een gevolg van het actualiseren van het Defensie Lifecycle Plan. Wijzigingen zijn o.a. opgetreden bij de projecten Vervanging HF-radiosystemen (€ 57,2 miljoen), Satellietcapaciteit (€ 57,2 miljoen) en (Erp M&F S/4 HANA (€ 17,4 miljoen).

Toelichting op de uitgaven

Verwerving: voorbereidingsfase

Het budget in de voorbereidingsfase daalt met € 13,0 miljoen. Het betreft onder meer projecten waarvan budget van de voorbereidingsfase naar de realisatiefase schuift. Dit betreft voornamelijk kleinere projecten.

Verwerving: realisatie

De realisatiefase van IT is met € 191,1 miljoen verhoogd. Dit is enerzijds een gevolg van het administratief verwerken van over- en onderrealisatie uit 2021. Anderzijds is dit een gevolg van het verwerken van herfaseringen uit het Defensie Lifecycle Plan. Het betreft hier onder andere het project «GRIT» (+32,3 miljoen) in verband met de opbouw van een benodigd datacentrum. Verder betreft het ook de projecten «Grondterminal Milsatcom» (+

€ 10,6 miljoen), «Erp M&F S/4 HANA» (+16,4) en «IT-Bandbreedte <5M€» (+ € 32,7 miljoen) en een groot aantal projecten waarvan de afwijking kleiner dan € 10 miljoen is.

Instandhouding

Het budget instandhouding IT is per saldo met € 30,3 miljoen neerwaarts bijgesteld. Met Motie Hermans is middels een Nota van Wijziging o.a. het tekort bij de Instandhouding IT grotendeels gerepareerd. Hiermee kan een interne herverdeling binnen het DMF die in 2021 met de 1^e suppletoire begroting aan de kamer is gemeld weer worden teruggedraaid. Hierdoor wordt het budget met € 50 miljoen naar beneden bijgesteld. Daarnaast wordt het budget met € 17,1 miljoen naar boven bijgesteld als gevolg van het ontvangen van de prijsbijstelling.

Over-/ onderprogrammering

Als gevolg van de aanpassingen die binnen dit artikel hebben plaatsgevonden, is de overprogrammering voor IT met € 113,6 miljoen verhoogd.

Beleidsartikel 7 Bijdrage andere begrotingshoofdstukken Rijk

Artikel 7 Bijdrage andere begrotingshoofdstukken Rijk (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- groting 2022 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende- menten (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	4.948.612	321.700	5.270.312	303.174	5.573.486	1.098.131	2.112.488	2.219.755	2.180.153
Ontvangsten	4.948.612	321.700	5.270.312	303.174	5.573.486	1.098.131	2.112.488	2.219.755	2.180.153

Voor dit artikel worden mutaties met een grootte van € 10,0 miljoen of meer toegelicht.

Toelichting op de uitgaven

Dit begrotingsartikel is technisch van aard. Op dit artikel worden de bijdragen verantwoord die vanuit de reguliere Defensiebegroting (Hoofdstuk X) overgeheveld worden naar het DMF.

Beleidsartikel 8 Overige uitgaven en ontvangsten

Artikel 8 Overige uitgaven en ontvangsten (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbegroting 2022 (1)	Mutaties via NvW, ISB, begroting moties en amendementen (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3)=(1)+(2)	Mutaties suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	0	0	0	173.725	173.725	164.766	172.451	169.277	158.418
Uitgaven	0	0	0	173.725	173.725	164.766	172.451	169.277	158.418
Nader toe te wijzen uitgaven	0	0	0	173.725	173.725	164.766	172.451	169.277	158.418
Ontvangsten	0	0	0	577.406	577.406	0	0	0	0

3 Verdiepingsbijlage

In de verdiepingsbijlage is per begrotingsartikel een meerjarige (voor de volledige planperiode) tabel met daarin de mutaties per jaar opgenomen.

Artikel 1 Defensiebreed Materieel (bedragen x € 1.000)											
Omschrijving	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	
Verplichtingen	741.515	941.718	302.645	313.321	605.577	651.553	458.274	624.511	371.283	620.057	
Uitgaven	635.144	751.444	167.658	278.758	579.104	637.286	551.527	739.464	519.963	524.646	
Verwerving											
Opdrachten	585.659	548.781	385.095	384.436	320.695	187.088	180.767	147.300	233.423	138.027	
Verwerving: voorbereidingsfase	568.577	520.989	371.870	371.148	307.417	173.732	167.411	133.944	220.591	117.308	
Verwerving: onderzoeksfase	- 93.679	- 52	- 52	- 52	- 52	- 52	- 52	- 52	0	0	
Verwerving: realisatie	110.761	27.844	13.277	13.340	13.330	13.408	13.408	13.408	12.832	20.719	
Instandhouding											
Opdrachten	6.555	- 2.803	21.792	21.757	21.751	21.751	21.735	21.735	21.735	21.735	
Instandhouding Materieel	6.555	- 2.803	21.792	21.757	21.751	21.751	21.735	21.735	21.735	21.735	
Kennis en Innovatie											
Bekostiging	64.998	64.998	64.998	64.998	64.998	64.998	64.998	64.998	64.998	64.998	
Bijdrage grote onderzoeksfaciliteiten	49.998	49.998	49.998	49.998	49.998	49.998	49.998	49.998	49.998	49.998	
Technologieontwikkeling	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	
Kennisgebruik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Kort Cyclische Innovatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Onzekeidsreservering	0	0	0	3.600	0	- 43.492	0	0	0	0	
Over-/ onderprogrammering	- 22.068	140.468	- 304.227	- 196.033	171.660	406.941	284.027	505.431	199.807	299.886	
Ontvangsten	480	480	480	480	480	480	480	480	480	480	
Overige ontvangsten materieel	480	480	480	480	480	480	480	480	480	480	

Artikel 2 Maritiem Materieel (bedragen x € 1.000)											
Omschrijving	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	
Verplichtingen	344.831	42.474	80.073	32.442	96.750	262.464	351.413	191.758	- 159.998	- 248.574	
Uitgaven	60.329	101.254	200.627	262.251	263.059	268.557	248.364	65.293	- 86.267	10.469	
Verwerving											
Opdrachten	- 71.197	67.624	105.605	220.507	321.065	220.108	209.906	26.343	- 130.926	- 34.017	
Verwerving: voorbereidingsfase	52.806	33.060	100.507	199.241	313.570	214.929	193.870	70.505	- 85.787	14.340	
Verwerving: onderzoeksfase	- 153.381	3.977	1.512	1.803	0	0	0	0	0	0	
Verwerving: realisatie	29.378	30.587	3.586	19.463	7.495	5.179	16.036	- 44.162	- 45.139	- 48.357	
Instandhouding											
Opdrachten	37.600	37.606	37.600	37.600	37.600	37.600	37.600	37.600	37.600	37.600	
Instandhouding Materieel	37.600	37.606	37.600	37.600	37.600	37.600	37.600	37.600	37.600	37.600	
Over-/ onderprogrammering	93.926	- 3.976	57.422	4.144	- 95.606	10.849	858	1.350	7.059	6.886	
Ontvangsten											
Overige ontvangsten materieel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Artikel 3 Land Materieel (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036
Verplichtingen	478.013	239.525	379.234	333.020	245.385	239.198	187.146	165.301	298.332	282.604
Uitgaven	384.859	197.145	238.200	251.044	160.441	179.225	208.894	229.492	292.121	253.204
Vererving										
Opdrachten	421.633	179.088	171.794	156.069	58.601	70.618	95.225	112.198	189.035	165.123
Vererving: voorbereidingsfase	404.893	157.213	152.323	152.323	33.366	51.700	77.230	91.962	156.501	134.034
Vererving: onderzoeksfase	- 28.654	0	0	0	0	0	0	- 7.721	0	- 212
Vererving: realisatie	45.394	21.875	19.471	3.746	25.235	18.918	17.995	27.957	32.534	31.301
Instandhouding										
Opdrachten	74.706	74.723	74.710	74.727	74.737	74.659	74.659	74.659	74.659	74.659
Instandhouding Materieel	74.706	74.723	74.710	74.727	74.737	74.659	74.659	74.659	74.659	74.659
Over-/ onderprogrammering	- 111.480	- 56.666	- 8.304	20.248	27.103	33.948	39.010	42.635	28.427	13.422
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overige ontvangsten materieel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Artikel 4 Lucht Materieel (bedragen x € 1.000)										
Omschrijving	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036
Verplichtingen	212.989	257.254	686.621	621.344	378.379	251.528	248.790	196.171	528.800	830.974
Uitgaven	312.638	342.876	645.501	564.740	345.341	232.514	299.541	254.866	563.539	542.203
Verwerving										
Opdrachten	421.123	366.265	636.348	559.785	309.947	181.912	251.523	200.505	510.436	495.721
Verwerving: voorbereidingsfase	287847	311.823	579.545	512.673	262.106	137.465	206.777	156.269	465.876	451.543
Verwerving: realisatie	133.276	54.442	56.803	47.112	47.841	44.447	44.746	44.236	44.560	44.178
Instandhouding										
Opdrachten	25.063	25.087	25.037	25.037	25.037	25.037	25.037	25.037	25.037	25.037
Instandhouding Materieel	25.063	25.087	25.037	25.037	25.037	25.037	25.037	25.037	25.037	25.037
Over-/ onderprogrammering	- 133.548	- 48.476	- 15.884	- 20.082	10.357	25.565	22.981	29.324	28.066	21.445
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overige ontvangsten materieel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Artikel 5 Infrastructuur en Vastgoed (bedragen x € 1.000)											
Omschrijving	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	
Verplichtingen	234.438	225.568	133.159	- 36.118	- 69.837	- 64.410	- 52.411	- 60.391	- 86.675	- 51.238	
Uitgaven	111.290	79.747	90.452	98.759	105.671	112.665	140.535	114.394	113.816	108.702	
Verwerving											
Opdrachten	98.341	86.009	48.574	95.406	83.406	81.856	63.127	81.856	81.856	81.856	
Verwerving: voorbereidingsfase	25.772	56.541	39.128	84.260	84.260	82.710	63.981	82.710	82.710	82.710	
Verwerving: realisatie	72.569	29.468	9.446	11.146	- 854	- 854	- 854	- 854	- 854	- 854	
Instandhouding											
Opdrachten	21.060	16.060	15.913	15.913	15.913	15.913	15.913	15.913	15.913	15.913	
Instandhouding Infrastructuur	21.060	16.060	15.913	15.913	15.913	15.913	15.913	15.913	15.913	15.913	
Over-/ onderprogrammering	- 8.111	- 22.322	25.965	- 12.560	6.352	14.896	61.495	16.625	16.047	10.933	
Ontvangsten	341	341	341	341	341	341	341	341	341	341	
Overige ontvangsten infrastructuur	341	341	341	341	341	341	341	341	341	341	

Artikel 6 IT (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036
Verplichtingen	574.299	582.458	556.362	687.962	468.555	438.795	139.359	171.870	469.956	444.765
Uitgaven	502.683	520.789	647.604	530.320	536.836	556.654	572.929	588.885	593.850	547.570
Verwerving										
Opdrachten	589.729	544.272	511.074	430.068	425.850	381.592	404.394	405.411	386.456	369.973
Verwerving: voorbereidingsfase	591.512	546.499	513.300	432.293	427.583	383.323	406.124	407.231	415.369	398.885
Verwerving: realisatie	- 1.783	- 2.227	- 2.226	- 2.225	- 1.733	- 1.731	- 1.730	- 1.820	- 28.913	- 28.912
Instandhouding										
Opdrachten	99.185	103.595	103.720	102.330	102.330	102.330	102.330	101.155	101.155	101.155
Instandhouding IT	99.185	103.595	103.720	102.330	102.330	102.330	102.330	101.155	101.155	101.155
Onzekerheidsreservering										
Over-/ onderprogrammering	- 186.231	- 127.078	32.810	- 2.078	8.656	72.732	66.205	82.319	106.239	76.442
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overige ontvangsten infrastructuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Artikel 7 Bijdrage andere begrotingshoofdstukken Rijk (bedragen x € 1.000)											
Omschrijving	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	
Verplichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	2.175.126	2.173.278	2.155.633	2.147.881	2.145.911	2.142.360	2.148.191	2.147.853	2.152.481	2.142.253	

Artikel 8 Overige uitgaven en ontvangsten (bedragen x € 1.000)											
Omschrijving	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	
Verplichtingen	156.280	156.280	156.280	156.280	156.280	156.280	156.280	156.280	156.280	156.280	
Uitgaven	156.280	156.280	156.280	156.280	156.280	156.280	156.280	156.280	156.280	156.280	
Nader toe te wijzen uitgaven	156280	156280	156280	156280	156280	156280	156280	156280	156280	156280	
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	